

Ondskab med ondskab på

Alle mæthedsgrenser for menneskelig modbydelighed og politisk korrekthed overskrides i det billedskønne, "forløbsløse" selvbiografiske doku-drama "12 Years A Slave"

Af Helle Sihm, filmredaktør på Dagbladenes Bureau

Der åbnes med et natligt samleje på slavehyttens trægulv mellem de mishandlede, ydmygede sorte slaver, Solomon og Pat på bomuldsplantagen i det hede, maleriske Louisiana. Der klippes til et solrigt, muntert menneskemyldrende New York 1841, hvor den velklædte, respekterede bedsteborger, Solomon, glad bekymringsløs shopper med sin elegante familie. Hvordan han kommer fra scene to til scene et gøres der omhyggeligt rede for, hvordan familien er nået frem til scene tos overklassestatus oplyses ikke, ligesom hele filmens kronologi er rodet og uklar, måske for at skabe filmiske spændings-knæk i endnu en mishandlet, sort mands chokerende, afskyvækkende selvbiografi-filmatisering.

"Slave i 12 år" lyder titlen, men absolut intet tidsforløb fornemmes gennem filmen, som ellers forløber ekstremt langsomt, med lange, roligt-klippede scener, der får lov at spille sig helt ud med max virkning af deres grusomme indhold i de naturskønne miljøer. Synd, for dette lange tidsrum er væsentligt for indarbejdelsen af og indlevelsen i de dokumentariske modbydeligheder. Og filmens 2 1/4 time giver da også plads til alle nødvendige baggrundsinformationer.

Slavearbejde i "12 Years A Slave". Pressebillede © SF Film / Filmcompagniet

Efter den lykkelige start oprulles så endnu et (selv)biografisk doku-drama i smukkeste, stærkeste, oprigtigt indignerede "Amistad", "Farven lilla", "The Help" og "The Butler" stil. Den frigivne slave, Solomon, lokkes med et godt job-tilbud, drikkes fuld, bedøves, kidnappes, lænkes og sendes "down river", sydpå og sælges (igen?) som slave. Efter et voldsomt provokeret og yderst forståeligt oprør mod en hvid formand sælges Solomon videre, fra asken i ilden. For nu skal han

slave på den rendyrkede, rablende psykopat og sadist Edwin Epps og hans indædt ondskabsfulde og jaloux hustrus bomuldsplantage.

Den sorte instruktør, Steve McQueen, har tydeligt lagt hele sit hjerte, sin sjæl og sin enorme vrede over behandlingen af sorte slaver i filmen, og det samme har alle de intenst stærkt-spillende sorte medvirkende. Mere imponerende og chokerende er det, at den hvide del af "castet", anført af altid imponerende Michael Fassbender som Epp, ligeså ægte og intenst, bare med negativt fortegn, har levet sig ind i rollerne som de ufatteligt onde, sygt sadistiske og umenneskeligt uempatiske hvide. Emnet er grusomt, forløbet modbydeligt, de sorte slavers liv ubærligt ondt, men alligevel, ja, netop derfor, burde der have været positive momenter, en anelse glæde til at bryde alt dette og sætte ondskab og gru i relief som der er det i det visuelle: For virkningsfuldt forstærkes denne onde fortælling af de skønneste omgivelser: Den særegne Sydstats-natur med de gigantiske, søjleprydede plantage-palæer, de dampende sumpe udmundende i floden, hvis vand vaskebræt-mønstres af de store, elegante hjuldamper. Gennemarbejdet, imponerende visuel omhu.

Pudsigt er det, at filmens producent, Brad Pitt, har taget rollen som den eneste gennemsympatiske hvide: En engleagtig renfærdig racediskriminations-bekæmpende, omrejsende arkitekt, som er svævet ind i det betændte Syden helt fra Canada.

Som så ofte, når Hollywood laver film om USAs to store, smertende samvittighedssår: Udryddelsen af indianerne og neger-slaveriet, ender disse som store, stærktspillede, billedskønne værker, jfr. førnævnte film, som ikke mindst når de som denne er selvbiografiske, i al deres glædesløse skyld-med-skyld-på-tyngde også bliver selvhøjtideligt humorforladte og frygteligt politisk korrekte, hvilket også afspejler sig i mængderne af Oscar-nomineringer: USA forsøger endnu engang via Hollywood at sone sine brøder og mildne sine synder.

Fakta om filmen:

Titel: 12 Years a Slave (USA 2013)

Instruktion: Steve McQueen

Manuskript: John Ridley

I rollerne: Chiwetel Ejiofor (Solomon), Michael Fassbender (Epp), Lupita Nyong'o (Pat), Benedict Cumberbatch (Ford), Sarah Paulson (Mistress Epp)

Tilladt over 15 år

Længde: 2 timer og 15 minutter

Dansk biografpremiere d. 20/2 2014

Distribution: SF Film / Filmcompagniet

<http://www.scope.dk/film/9363-12-years-a-slave>

<http://www.imdb.com/title/tt2024544/>